

AB „ORLEN LIETUVA“

PATVIRTINTA
Kokybės, aplinkosaugos ir saugos
darbe direktoriaus

2026 m. birželio 9 d.
įsakymu Nr. TV1(1.2-1)-2026-0258

DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS ĮVADINĖ INSTRUKCIJA BDS-1

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Instrukcijos paskirtis ir taikymas

1. Darbuotojų saugos ir sveikatos įvadinės instrukcijos BDS-1 (toliau – Instrukcija) paskirtis – kiekvienam darbuotojui suteikti pirminių ir minimalių darbuotojų saugos ir sveikatos (toliau – DSS) bei gaisrinės saugos žinių.

2. Ši Instrukcija taikoma kiekvienam AB „ORLEN Lietuva“ (toliau – Bendrovė) darbuotojui ir kai tai numatyta tarp rangovo ar kitos sutarties šalies (toliau – Rangovas) bei Bendrovės sudarytoje rangos (ar kitoje) sutartyje – Rangovo, atliekančio darbus Bendrovėje, darbuotojui.

II SKYRIUS NUORODOS

3. Instrukcija parengta vadovaujantis šių dokumentų aktualiomis redakcijomis:

3.1. Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas;

3.2. Lietuvos Respublikos darbo kodeksas;

3.3. Bendrosios gaisrinės saugos taisyklės, patvirtintos Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus;

3.4. Nelaimingų atsitikimų darbe tyrimo ir apskaitos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės;

3.5. Profesinių ligų tyrimo ir apskaitos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės;

3.6. Darbuotojų, dirbančių potencialiai sprogioje aplinkoje, saugos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro;

3.7. Saugos eksploatuojant elektros įrenginius taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro;

3.8. Saugos taisyklės eksploatuojant šilumos įrenginius, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro;

3.9. ORLEN S.A. standartas ST S7 T13 Darbai naudojant peilius.

III SKYRIUS TERMINAI, SANTRUMPOS IR APIBRĖŽTYS

4. Šioje Instrukcijoje vartojami terminai ir jų apibrėžtys:

Asmeninės apsaugos priemonės (arba – **AAP**) – bet kuri priemonė, skirta darbuotojui turėti ar dėvėti, kad jį apsaugotų nuo profesinės rizikos veiksnių ir (ar) pavojų, galinčių kelti grėsmę darbuotojo saugai ir sveikatai bei kitas šiam tikslui skirtas priedas ar reikmuo. Šioje Instrukcijoje **būtinosis AAP** – AAP, nurodytos saugos ir sveikatos ženkluose, įrengtuose prie patekimų į technologinių įrenginių teritorijas, pastatus ar kitus Bendrovės objektus (apsauginis

šalmas su dirželiu, apsauginiai akiniai, apsauginiai darbo rūbai, saugi darbo avalynė, klausos apsaugos priemonės, kvėpavimo takų apsaugos priemonės);

Evakuacijos kelias – kelias, kuriuo kilus pavojui žmonės turi išeiti į saugią zoną;

Info-radio – Gamyklos kompiuterinį tinklą ir darbo kompiuterius sujungianti radijo sistema, per kurią transliuojama LRT radijo programa arba esant poreikiui perduodami svarbūs civilinės saugos pranešimai iš Gamyklos dispečerio dispečerinės;

MOPGV – Mažeikių objektinė priešgaisrinė gelbėjimo valdyba;

Nelaimingas atsitikimas darbe – įvykis darbe, įskaitant eismo įvykį, atliekant darbo funkcijas ar būnant darbo vietoje, dėl kurio darbuotojas patiria žalą sveikatai ir netenka darbingumo nors vienai dienai arba dėl kurio darbuotojas miršta, nustatyta tvarka ištirtas ir pripažintas nelaimingu atsitikimu darbe. Šiems incidentams priskiriami nelaimingi atsitikimai darbe su Bendrovės ir rangovinių organizacijų darbuotojais, įvykę Bendrovės teritorijoje;

Nelaimingas atsitikimas pakeliui į darbą ar iš darbo – įvykis, įskaitant eismo įvykį, darbuotojui vykstant į darbą ar iš darbo darbuotojo darbo dienomis kelyje tarp darbo vietos ir gyvenamosios vietos, vietos ne įmonės teritorijoje, kurioje darbuotojas gali būti pertraukos pailsėti ir pavalgyti metu;

Pavojingi darbai – įrenginių išsandarinimo, šalto remonto, ugnies, žemės darbai bei darbai uždaroje talpose, kurių atlikimui taikoma raštiškų darbų leidimų / nurodymų sistema;

Pavojinga teritorija – teritorija, kuri pažymėta atitinkamais saugos ir sveikatos ženklais, nurodančiais, kokias AAP reikia dėvėti į jas patenkant, taip pat tvirtais apsauginiais aptvėrimais ar signalinėmis aptvėrimo juostomis aptvertos vietos, kuriose atliekami darbai ir yra galimybė susižeisti. Prie pavojingų teritorijų priskiriamos technologinių įrenginių, technologinių barų teritorijos, remonto darbų atlikimo vietos, žemės darbų atlikimo vietos ir pan.;

Pirminės gaisro gesinimo priemonės – įrenginiai, priemonės, medžiagos, skirtos gaisrui gesinti esant pradinei fazei (gesintuvas, smėlis, kastuvas, nedegus audeklas ir t. t.).

Profesinė liga – ūmus ar lėtinis darbuotojo sveikatos sutrikimas, kurį sukėlė vienas ar daugiau kenksmingų ir (ar) pavojingų darbo aplinkos veiksnių, nustatyta tvarka pripažintas profesine liga.

Potencialiai sprogi aplinka – aplinka, kuri dėl aplinkos ir darbo sąlygų gali tapti sprogi.

Rankinis peilis – universalus peilis su rankiniu būdu įtraukiamais arba fiksuotais ašmenimis.

Saugus rankinis peilis – tai specialiai suprojektuotas peilis, skirtas sumažinti sužalojimų riziką darbo metu. Jo saugumą užtikrina konstrukciniai sprendimai, tokie kaip automatinis ašmenų įtraukimas (spyruoklinis mechanizmas), paslėpti arba riboto ilgio ašmenys, užapvalinti ašmenų galai, ergonomiška rankena bei papildomos apsaugos nuo netyčinio pjovimo. Tokie peiliai yra saugesnė alternatyva įprastiems universaliems peiliams.

Sprogi aplinka – aplinkos sąlygomis susidaręs oro ir degių medžiagų, kurios yra dujų, garų, rūko arba dulkių pavidalo, mišinys, kuriam užsiliepsnojus degimas išplinta visame nesudegusiame mišinyje.

Vos neįvykęs nelaimingas atsitikimas darbe – bet koks nenumatytas įvykis, kurio metu atsitiktinumo ar skubių veiksnių dėka pavyko išvengti žalos žmogui, aplinkai ir (ar) turtui, tačiau gali nepavykti išvengti ateityje.

IV SKYRIUS

BENDROSIOS ŽINIOS APIE BENDROVĘ IR JOS VEIKLOS YPATUMUS

5. Bendrovė priskiriama prie potencialiai pavojingų objektų, galimų avarių atvejais galinčių sukelti ypač didelį pavojų gyventojams ir aplinkai.

6. Pagrindinės Bendrovės veiklos sritys yra žalios naftos ir kitos žaliavos (mazuto, dujų kondensato, vakuuminio distiliato, vidutinių distiliatų, sunkiųjų distiliatų ir kt. distiliatų) perdirbimas, prekyba naftos produktais, naftos krova iš tanklaivių, naftos ir naftos produktų transportavimas vamzdiniais.

7. Bendrovėje gaminami šie produktai: benzinai, dyzelinai, kūrenamasis mazutas, emulsuotas gudronas, reaktivinių variklių kuras JET A-1, suskystintos naftos dujos (automobilinės

ir komunaliniams poreikiams), propilenas, kelių ir stoginis bitumas, granuliuota ir gabalinė dujinė techninė siera.

V SKYRIUS BENDRIEJI REIKALAVIMAI DARBUOTOJUI

8. Darbuotojas įleidžiamas į Bendrovės gamybinę teritoriją ir išleidžiamas iš jos tik per kontrolinius perėjimo punktus bei užsiregistravus Bendrovėje nustatyta tvarka išduota identifikavimo kortele. Kitokiu būdu patekti į Bendrovės teritoriją yra draudžiama.

9. Darbuotojui draudžiama atvykti ir (ar) būti darbe neblaiviam ar apsvaigusiam nuo narkotinių ar toksinių medžiagų, įnešti, įvežti į Bendrovės teritoriją alkoholinius gėrimus, narkotines ar toksines medžiagas, laikyti jas Bendrovėje.

10. Įeinant į Bendrovės teritoriją ar išeinant iš jos darbuotojo gali būti paprašyta parodyti rankinę ar viršutiniuose drabužiuose turimus daiktus. Tai atliekama siekiant įsitikinti, kad darbuotojai neturi narkotinių medžiagų, alkoholio, ginklų ar neteisėtai paimto Bendrovės turto.

11. Darbuotojui draudžiama dirbti nepasitikrinus sveikatos Bendrovėje nustatyta tvarka. Darbuotojams, kurie gali būti veikiami profesinės rizikos veiksnių, privalomi periodiniai sveikatos patikrinimai atliekami darbo metu pagal su sveikatos priežiūros įstaiga suderintą sveikatos patikrinimų grafiką.

12. Kiekvienas darbuotojas, patekdamas (įeidamas, įvažiuodamas) į pavojingą zoną, būdamas joje privalo naudoti / turėti AAP, nurodytas saugos ir sveikatos ženkluose (pvz., apsauginį šalną, apsauginius akinius, apsauginius darbo rūbus, saugią darbo avalynę, klausos apsaugos priemonės, kvėpavimo takų apsaugos priemonės).

13. Apsauginį šalną darbuotojas privalo būti prisisegęs dirželiu.

14. Darbuotojas, kuris dėvi gydytojų išrašytus akinius, privalo dėvėti apsauginius akinius, kurie dedami ant gydytojo išrašytų akinių.

15. Visos AAP turi atitikti EN standartų reikalavimus ir turi būti paženklintos CE ženklu, turi apsaugoti nuo galimų kenksmingų, pavojingų veiksnių, esančių darbo aplinkoje, nesukeldama didesnės rizikos darbuotojų sveikatai ir saugai, atitikti ergonominius reikalavimus ir esamą darbuotojo sveikatos būklę, turi būti atitinkamai priderintos darbuotojui, negali būti naudojamos pasibaigus gamintojo nurodytam galiojimo terminui, turi turėti įrašus apie atliktas patikras gamintojo nurodytais intervalais, turi būti tinkamos techninės būklės bei švarios.

16. Bendrovėje rūkyti galima tik tam tikslui skirtose ženklų „Vieta rūkymui“ pažymėtose ir tinkamai įrengtose patalpose ar vietose.

17. Kiekvienas darbuotojas atsakingas už kvalifikacinių ir saugos darbe egzaminų laikymą ir (ar) perlaikymą laiku. Pasibaigus kvalifikacinių, saugos darbe pažymėjimų galiojimui, dirbti draudžiama.

18. Darbuotojas privalo rūpintis savo ir kitų darbuotojų sauga ir sveikata, mokėti saugiai dirbti ir vykdyti darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų bei teisės aktų reikalavimus.

19. Darbuotojas pastebėjęs kitų darbuotojų nesaugų elgesį, privalo apie tai informuoti atitinkamą darbuotoją ar darbuotojus ir vadovaujantis Programos „Saugome vieni kitus“ taisyklėmis, savo pastebėjimus užfiksuoti elektroninėje programoje „Saugome vieni kitus“.

20. Darbuotojas pastebėjęs, kad darbai atliekami nesaugiai arba dėl jų atlikimo kyla pavojus įvykti avarijoms, incidentams ar nelaimingiems atsitikimams ir pan., turi teisę ir pareigą sustabdyti darbus bei apie tai nedelsdamas informuoti tiesioginį vadovą.

21. Kiekvienas darbuotojas privalo pranešti tiesioginiam vadovui apie bet kokį akivaizdų pavojų (pvz., naftos produktų išsiliejimas, netvarkingos priežiūros aikštelės, nelygus, duobėtas paviršius darbo vietoje, atviras kanalizacijos šulinys, pašaliniai daiktai ant kelių ar geležinkelių ir pan.) ir užregistruoti kompiuterinėje pranešimų apie pavojingas vietas programoje.

22. Darbuotojui draudžiama patekti į vietas (teritorijas), aptvertas signalinėmis aptvėrimo juostomis ir (ar) tvirtais aptvėrimais, nes patekus į tokias vietas galima susižeisti, apsinuodyti ar kitaip nukentėti.

VI SKYRIUS

PAVOJAI, SU KURIAIS DARBUOTOJAS GALI SUSIDURTI DARBO VIETOJE

23. **Pavojus, susijęs su pavojingomis cheminėmis medžiagomis ir jų mišiniais** (nafta, naftos produktais, reagentais, katalizatoriais ir kt.) – apsinuodijimo, alergijos, cheminių nudegimų pavojus įkvėpus, nurijus ar prisilietus odai prie darbe naudojamų skystųjų medžiagų ar darbo aplinkos ore pasklidusių dujų ir dulkių.

24. **Gaisro, sprogo pavojus** – terminių nudegimų, apsinuodijimo ar net mirties pavojus darbuotojui. Gaisro, sprogo atveju darbuotojams pavojų kelia liepsna, lekiančios nuolaužos, pavojingi degimo produktai bei deguonies kiekio sumažėjimas aplinkos ore.

25. **Pavojus, susijęs su elektra** – terminių nudegimų, vidaus organų pažeidimo ar mirties pavojus, prisilietus prie elektros laidininko ar metalinės dalies esant įtampai, taip pat tiesioginio žaibo poveikyje.

26. **Pavojai, susiję su rankinių peilių naudojimu** – įpjovimai, įsidūrimai dėl netinkamo, nesaugaus peilių ar nesaugių peilių naudojimo.

27. **Pavojus, susijęs su pavojingais paviršiais** – tai kampai, briaunos, smailūs išsikišimai, į kuriuos galima susitrenkti, įsidurti, įsipjauti, įsidrėksti.

28. **Pavojus dėl sąlyčio su karštais ar šaltais paviršiais bei medžiagomis** – prisilietus prie tokių paviršių ar dėl karštų ir šaltų medžiagų poveikio galimi įvairaus laipsnio nudegimai ar nušalimai.

29. **Kritimo tame pačiame lygyje pavojus** – darbuotojas gali susižeisti, nukritęs savaime arba užkliuvęs už kokio nors daikto, esant slidžiam pagrindui, nepalankioms klimatinėms sąlygoms, netinkamam pagrindui ir pan.

30. **Kritimo iš aukščio (į gylį) pavojus** – galima įkristi į neapsaugotas iškasas, neuždengtus dangčiais šulinius, nukristi nuo kopėčių ir pan.

31. **Pavojus, susijęs su krovinių kėlimu rankomis bei dėl kitų ergonominių rizikos veiksnių poveikio** – darbuotojų sužalojimo pavojus keliant (nuleidžiant, laikant, stumiant, traukiant, nešant, judinant) krovinius rankomis kyla dėl to, kad tenka naudoti daug fizinių pastangų, monotoniškų kūno judesių, ilgalaikiu krovinių laikymu ir nepatogia darbo poza. Darbuotojas gali patirti sveikatos sutrikimų, jeigu darbo vieta nepritaikyta darbuotojo galimybės, dirbdamas darbą, reikalaujantį ilgalaikio stebėjimo ir dėmesio koncentravimo, fizinės ar regos įtampos, pasikartojančių judesių ir kt.

32. **Pavojus, susijęs su daiktų virtimu ir kritimu iš aukščio** – darbuotojas gali būti sužeistas dėl daikto ar kitokio krovinių centro pasikeitimo jį keliant, nešant, stumiant, traukiant (pvz., stumiant, traukiant baldus, nešant indą su vandeniu), dėl atsirėmimo į nestabiliai sukrautą rietuvę ar kitą nestabilią daiktą, nukritus daiktams nuo lentynų, stelažų, rietuvių, paaukštėjimo priemonių dėl netinkamo ir nesaugaus jų padėjimo ir pan.

33. **Pavojus, susijęs su judėjimu ir eismu** – darbuotojas gali nukentėti eismo įvykio metu;

34. **Pavojus, susijęs su triukšmu** – triukšmas gali sukelti klausos sutrikimus, turėti įtakos kraujo spaudimui ir nervų sistemos veiklai. Darbuotojas, dirbdamas ilgiau kaip penkias valandas per dieną esant 85 decibelų (dB(A)) ar didesniai triukšmui, rizikuoja sužaloti savo klausą negrįžtamai.

35. **Pavojus, susijęs su vibracija** – rankas veikianti vibracija pasireiškia dėl besisukančių arba smūginių įrankių, kurie dirbant laikomi rankomis; visą kūną veikianti vibracija atsiranda dažniausiai automobiliuose bei darbo vietose, eksploatuojant stacionarius darbo įrenginius (pvz., kompresorinėse, siurbliuose).

36. **Pavojus, susijęs su nepakankamu ar nepritaikytu atliekamo darbo pobūdžiu apšvietimu** – apšvietimo lygis veikia centrinę nervų sistemą, širdies ritmą. Dėl nepakankamo arba per ryškaus (akinančio) apšvietimo galima nukristi, susitrenkti su kuo nors susidūrus ar už ko nors užkliuvus.

37. **Pavojus, susijęs su šilumine aplinka** (aukšta arba žema aplinkos oro temperatūra darbo vietoje) – karštis gali sukelti organizmo perkaitimą, šiluminį smūgį, terminius nudegimus, šaltis – organizmo peršalimą, galūnių nušalimus, bendrą kūno sušalimą.

VII SKYRIUS PAVOJŲ VALDYMO PRIEMONĖS

38. Saugos priemonės, naudojant ir sandėliuojant pavojingas chemines medžiagas ir jų mišinius:

38.1. Prieš atliekant darbus susipažinti bei vadovautis naudojamos ir (ar) sandėliuojamos pavojingos cheminės medžiagos / mišinio saugos duomenų lapu;

38.2. Atliekant darbus su pavojinga chemine medžiaga / mišiniu naudoti AAP, nurodytas tos pavojingos cheminės medžiagos / mišinio saugos duomenų lape;

38.3. Kai yra tikimybė, kad į aplinką gali išsiskirti pavojingos cheminės medžiagos, reikia naudoti nešiojamąjį dujų analizatorių sprogųjų dujų koncentracijos kontrolei darbo aplinkos ore, kuris turi būti nuolat įjungtas, jo veikimas ir rodomi duomenys stebimi;

38.4. Nutraukti darbus ir nedelsiant informuoti tiesioginį vadovą:

38.4.1. Suveikus dujų analizatoriui, pavojingoms cheminėms medžiagoms ar jų mišiniams išsiliejus, išbirus ir kitais atvejais, kai darbo vietos užterštumas šiomis medžiagomis / mišiniais gali turėti įtakos darbuotojo sveikatai;

38.4.2. Nesant arba esant neįskaitomoms etiketėms ant pavojingų medžiagų ar jų mišinių pakuočių.

39. Gaisrinės saugos ir apsaugos nuo sprogių priemonės:

39.1. Žinoti darbo vietoje esančių gesintuvų (1 priedas), ryšio ir signalizacijos priemonių išdėstymo vietas, mokėti šiomis priemonėmis naudotis;

39.2. Draudžiama gesintuvus naudoti ne pagal paskirtį, keisti jų išdėstymo vietas. Gesintuvų išdėstymo vietas yra pažymėtos gaisrinės saugos ženklu (1 pav.). Gesintuvų išdėstymas patalpose yra nurodytas žmonių evakavimo planuose;

1 pav. Gaisrinės įrangos ženklas „Gesintuvas“

39.3. Asmenys, pastebėję, kad įprastoje, gesintuvo ženklu pažymėtoje vietoje nėra gesintuvo, privalo pranešti už priešgaisrinę saugą atsakingam asmeniui, kurio kontaktiniai duomenys yra nurodyti šalia gesintuvo;

39.4. Draudžiama naudoti atvirą ugnį, atlikti veiksmus ar sudaryti sąlygas, galinčias sukelti gaisrą. Pastebėjus gaisro pavojų, jis turi būti nedelsiant pašalintas;

39.5. Vietose, kuriose gali susidaryti sprogi aplinka ir kurios yra pažymėtos ženklu „Įspėjimas apie sprogią aplinką“ (2 pav.), darbuotojas turi naudoti antistatinius darbo rūbus, tinkamus darbui potencialiai sprogijoje aplinkoje;

2 pav. Įspėjimas apie sprogią aplinką

39.6. Vietose, kuriose gali susidaryti sprogi aplinka ir kurios yra pažymėtos ženklu „Įspėjimas apie sprogią aplinką“, draudžiama naudoti įrangą (elektros įrankius ir prietaisus, mobiliuosius telefonus, fotoaparatus ir kt.), kuri neatitinka reikiamą apsaugos nuo sprogių lygį. Šiose vietose leidžiama naudoti tik sprogiui saugią įrangą;

39.7. Gamybinėse patalpose ir teritorijose draudžiama laikyti ir naudoti asmeninius daiktus ir reikmenis, kurie galėtų sukelti uždegimo ir nuotekų šaltinius, turinčius įtakos sproгимui ar degimui susidaryti;

39.8. Gamybinėse patalpose ir teritorijose draudžiama laikyti tuščią ar pripildytą sprogių, degių medžiagų tarą, skudururus ar kitas medžiagas, įmirkusius naftos produktais, išskyrus tam tikslui įrengtas ir įspėjamaisiais ženklais pažymėtas vietas. Šias medžiagas darbuotojas turi sudėti į specialius konteinerius arba talpyklas su atitinkamais užrašais, iš kurių jos yra pašalinamos vadovaujantis Bendrovės Atliekų tvarkymo taisyklėse nustatyta tvarka;

39.9. Darbuotojui darbo vietoje draudžiama laikyti ir naudoti medžiagas, kurių degumo ir sproгимo savybių jis nežino.

40. Saugos priemonės, naudojant elektrinius darbo įrenginius:

40.1. Darbuotojui leidžiama naudoti elektrinius darbo įrenginius (toliau – elektrinis įrenginys) tik tiesioginio vadovo nurodymu;

40.2. Prieš pradėdant naudoti elektrinius įrenginius reikia susipažinti su gamintojo parengta įrenginio eksploatavimo instrukcija ir laikytis gamintojo nustatytų reikalavimų;

40.3. Eksploatavimo metu pastebėjus, kad elektrinis įrenginys ar jo maitinimo kabelis pradėjo kaisti, įrenginio viduje pasigirdo pašaliniai garsai ar pan., įrenginį reikia nedelsiant išjungti iš elektros tinklo ir apie tai pranešti savo tiesioginiam vadovui;

40.4. Elektrinį įrenginį valant, plaunant ar baigus juo naudotis, reikia išjungti iš elektros tinklo;

40.5. Darbuotojui draudžiama atlikti bet kokį elektrinio įrenginio bei jo elektros kabelių ar laidų remontą. Tvarkyti bei remontuoti elektrinius įrenginius gali tik išmokytas elektrotechninis personalas;

40.6. Darbuotojui, naudojančiam elektrinius įrenginius, draudžiama:

40.6.1. Šildyti patalpas nestandartiniais (savo gamybos) elektriniais prietaisais;

40.6.2. Naudoti netvarkingus šakutės lizdus, kištukus, atsišakojimo dėžutes, jungiklius bei kitą elektros instaliacijos įrangą;

40.6.3. Elektros laidus, lempas, šviesos sklaidytuvus, šildytuvus uždengti degiomis medžiagomis;

40.6.4. Naudoti virykles, virdulius, šildymo ir kitus prietaisus tam tikslui nepritaikytose vietose ir palikti juos įjungtus be priežiūros;

40.6.5. Naudoti šviestuvus su nuimtais apsauginiais gaubtais;

40.6.6. Naudoti laidus ir kabelius su pažeista arba eksploatavimo metu netekusi dielektrinių savybių izoliuojančia medžiaga;

40.6.7. Traukti, perlenkti ar persukti kabelį, statyti ant jo krovinį, taip pat leisti kirstis su kitais kabeliais, dujinio suvirinimo žarnomis ir pan.;

40.6.8. Išjungiant elektrinį įrenginį kištuką iš lizdo traukti už prijungimo kabelio.

41. Saugos priemonės nuo pavojingo žaibo poveikio:

41.1. Žaibuojant arba griaudžiant nedelsiant turi būti nutraukti pavojingi darbai, išjungti iš elektros tinklo rankiniai elektros prietaisai ir įrankiai;

41.2. Žaibuojant arba griaudžiant saugiausia būti patalpoje (operatorinėje, darbo kabinete ir pan.), uždaryti langus ir duris, ventiliacijos angas, kad nebūtų skersvėjų, galinčių pritraukti kamuolinį žaibą;

41.3. Nuo žaibo patikimai apsaugo automobilis, tik reikia uždaryti langus ir nesiliesti prie jo metalinių konstrukcijų. Napatartina važiuoti perkūnijos metu, geriau būtų sustoti ir palaukti, kol žaibavimas aprims;

41.4. Jei žaibas užklupo atvirame lauke, nesislėpkite po aukštais pavieniais medžiais, prie pastatų sienų, metalinių bokštų, nebėkite ir eikite lėtai iki artimiausio pastato;

41.5. Žaibuojant pavojinga liesti metalines pastato konstrukcijas, įrengimus, vamzdynus, būti arti elektros laidų, antenų, langų, ypač pavojinga būti šalia vandens telkinių;

41.6. Nelaikykite rankose metalinių daiktų (net į skėčio metalinį antgalį gali trenkti žaibas).

42. Saugos priemonės nuo paslydimų, griuvimų ir kritimų tame pačiame lygyje:

42.1. Eidami neskubėkite ir stebėkite kliūtis, nekalbėkite telefonu, neneškite daiktų, kurie užstotų jums akiratį ir trukdytų pastebėti kliūtis, taip pat neneškite daugiau negu galite;

42.2. Nenešiokite akinių su užtamsintais lęšiais blogai apšviestose vietose arba tamsiuoju paros metu;

42.3. Būkite atidūs eidami iš vienos vietos į kitą, įeidami ar išeidami iš pastato ar transporto priemonės, atsargiai vaikščiokite automobilių stovėjimo aikštelėse ir šaligatviais (takais), susidarius sniegui ar ledui, nes daugiausia paslydimų ir kritimų įvyksta būtent šiose vietose, dažniausiai ryte ir vakare – einant ar grįžtant iš darbo. Tamsiuoju paros metu prie drabužių prisisekite šviesą atspindintį atšvaitą;

42.4. Jei tenka eiti slidžiu paviršiumi, nelaikykite rankų kišenėse, bent vieną ranką palikite laisvą, kad išlaikytumėte pusiausvyrą. Sulėtinkite ir sumažinkite žingsnius, remkitės visa padų plokštuma, kad pusiausvyros centras būtų tiesiai virš pėdų. Einant šiek tiek pasilenkite pirmyn – paslydimo atveju tai gali apsaugoti galvą;

42.5. Žiemos metu eidami į darbą dėvėkite tinkamą avalynę (žema pakulne bei storesniu rantuotu guminiu padu), taip pat vilkėkite judesių nevaržančius drabužius ir į darbą išėikite 15 minučių anksčiau, kad nereikėtų skubėti ir turėtumėte pakankamai laiko apeiti slidžias vietas. Darbo metu naudokite jums išduotas asmenines apsaugos priemones (darbo rūbus, skirtus žiemos sezonui, saugią profesinę žieminę avalynę ir kt.);

42.6. Žiemos metu prieš įeidami į patalpą nuo batų padų gerai nuvalykite prilipusį sniegą, kad grindys netaptų slidžios;

42.7. Informuokite savo tiesioginį vadovą apie visus pastebėtus šaligatvių, vaikščiojimo takų, grindų paviršių apgadinius (duobes, įtrūkimus), nepritvirtintus kilimus ir kilimėlius, ant grindų ir perėjimų esančias kliūtis, nepakankamą apšvietimą ir pan.;

43. Saugos priemonės, naudojant palipimo priemones į aukštyje esančias vietas:

43.1. Visi laiptai, aikštelės, perėjimai ar kiti patekimo į kitus aukštus keliai turi būti neužkrauti ir laisvai prieinami. Jei dėl kokių nors sąlygų perėjimai laikinai uždaromi, turi būti įrengti kiti saugūs laikini perėjimai. Einant įsitikinti, kad laiptai ir perėjimai yra neslidūs ir gerai apšviesti;

43.2. Lipant laiptais reikia neskubėti, lipti po vieną pakopą ir laikantis už turėklų, nekalbėti mobiliuoju telefonu. Tarp savęs ir kitų laiptais lipančių asmenų reikia išlaikyti pakankamą atstumą, kad kitam asmeniui suklypus ar sustojus į jį neatsitrenktumėte. Krovinius laiptais leidžiama nešti viena ranka arba krovinius perdavinėti kitam darbuotojui abiem rankom, stovint abiem kojom ant laiptų pakopų. Didesnių gabaritų krovinius turi nešti ne mažiau kaip du darbuotojai, suderinę savo veiksmus ir taip apsaugodami vienas kitą nuo kritimo;

43.3. Bendrovėje leidžiama naudoti tik atitinkančias EN standartų reikalavimus ir paženklintas CE ženklų nešiojamąsias kopėčias. Kopėčios turi būti naudojamos vadovaujantis kopėčių gamintojo naudojimo instrukcijoje bei šioje Instrukcijoje nustatytais reikalavimais;

43.4. Darbuotojas, kuris palipimui naudoja kopėčias, prieš lipdamas turi vizualiai patikrinti ir įsitikinti, kad kopėčios yra be defektų ir visiškai sukomplektuotos. Kopėčios turi būti švarios;

43.5. Pristatomų kopėčių apatiniai galai turi būti su neslystančiais paviršiumi antgaliais. Kopėčios turi būti statomos 75–65° kampu, paliekant mažiausiai 1 metro iškilusį ilginį virš plokštumos, į kurią bus lipama;

43.6. Kopėčios pastatytos tokiose vietose kaip perėjimai, išėjimai, pervažiavimai ar kur jos gali būti pajudintos dėl aplinkui vykstančių darbų pobūdžio ar judėjimo, turi būti pritvirtintos, kad būtų išvengta pajudavimo galimybės, arba aptvertos signaline aptvėrimo juosta siekiant nukreipti judėjimą ar aplinkui vykstančius darbus toliau nuo kopėčių;

43.7. Kopėčių fiksavimo įtaisai (jei jie įrengti) prieš naudojimą turi būti tvirtai užfiksuoti;

43.8. Darbuotojas ant kopėčių skersinio turi stovėti abejomis kojomis. Lipti ar leisti kopėčiomis galima tik atsistojus veidu į kopėčias ir vadovautis „trijų taškų“ taisykle, tai yra reikia liesti kopėčias abiem kojom ir ranka arba abiem rankom ir viena koja, rankos turi būti laisvos, visus įrankius ar įrangą užkelti ar nuleisti reikia naudojant virvę arba kitą saugų būdą;

43.9. Darbuotojui pasilipus ant kopėčių dirbti leidžiama tik trumpalaikius darbus, trunkančius ne ilgiau kaip 30 minučių;

43.10. Darbuotojas dirbdamas ant kopėčių turi nesistengti pasiekti toliau nei siekia jo ranka, nelipti aukščiau kaip ant ketvirtos nuo viršaus pakopos, imtis papildomų atsargumo priemonių, jei kopėčios statomos priešais duris arba perėjimą (užrakinti duris arba užtvirti perėjimą);

43.11. Ant atremiamų nešiojamųjų kopėčių draudžiama dirbti su elektros įranga, šias kopėčias naudoti krovinių ir pavojingų medžiagų kėlimui;

43.12. Darbuotojas dirbdamas ant kopėčių įrankius turi laikyti specialiai tam tikslui skirtuose įrankių diržuose su kišenėmis ir laikikliais. Įrankiai turi būti prie laikiklių pritvirtinti virvėmis.

44. Saugos priemonės, keliant krovinius rankomis:

44.1. Vengti rankinio darbo su svoriais naudojant įvairius kėlimo mechanizmus;

44.2. Tinkamai organizuoti darbą – mažinti pernešimo atstumą, mažinti kėlimų dažnį, daryti poilsio pertraukas, derinti įtemptą ir neįtemptą darbą, užtikrinti, kad krovinių būtų galima paimti ir nešant laikyti arti kūno, vengti nelygių, slidžių arba netvirtų grindų, vengti slenksčių, pakylų, laiptų, blogo matomumo, ekstremalios temperatūros, drėgmės;

44.3. Tinkamai įvertinti krovinį – sumažinti keliamo krovinio svorį, sunkius ar didelius krovinius nešti dviese ar daugiau žmonių, jeigu galima, keisti veiklos pobūdį (krovinį geriau stumti ar traukti, negu nešti), vengti pavojingų krovinio savybių (pvz., aštrių briaunų, nelygių paviršių, nesandarių talpų su skysčiu ir pan.);

44.4. Krovinių pernešimui naudoti pagalbines priemones (pvz., nešioti pritaikytus diržus, minkštas pečių apsaugas, naudoti dėžes su rankenomis ir pan.);

44.5. Neviršyti vienkartinio rankomis keliamo krovinio masės neviršytino ribinio dydžio (neviršytini ribiniai dydžiai pagal darbuotojo lytį, krovinio kėlimo aukštį ir rankų padėtį keliant krovinį pateikti 2 priede);

44.6. Kroviniai (daiktai, medžiagos ir kt.) turi būti tvarkomi ir kraunami taip, kad negalėtų nukristi, nuriudėti, nuslysti ar nukristi ant šono, juos uždengiant, pritvirtinant ar atitveriant.

45. Saugos priemonės nuo pavojaus, susijusio su eismu ir judėjimu:

45.1. Bendrovės teritorijoje darbuotojai turi vadovautis kelių eismo taisyklėmis ir Bendrovėje priimtu vidaus kelių ženkliniu;

45.2. Pėstieji privalo eiti šaligatviais arba pėsčiųjų takais dešine puse. Jei jų nėra - eiti viena eile važiuojamosios dalies pakraščiu, prieš transporto priemonių važiavimą kryptį. Tamsiuoju paros metu ar esant blogam matomumui pėstieji privalo nešti šviečiantį žibintą arba prie drabužių prisisegti šviesą atspindintį atšvaitą;

45.3. Kelių ir geležinkelių pėstieji gali pereiti tik nustatytose vietose, įsitikinus, kad nei iš kairės, nei iš dešinės nėra artėjančio traukinio ar autotransporto;

45.4. Draudžiama išeiti iš už stovinčios transporto priemonės ar kitos kliūties, trukdančios apžvelgti vietą, neįsitikinus, kad nėra artėjančių transporto priemonių;

45.5. Draudžiama lįsti pro vagonų apačią ar pro vagonų jungiamąsias dalis. Norint pereiti į kitą stovinčio geležinkelio sąstato pusę, reikia apeiti sąstatą arba palaukti, kol sąstatas pravažiuos;

45.6. Bendrovės teritorijoje transporto priemonės vairuotojui draudžiama viršyti 40 km/h, o technologinių įrenginių teritorijoje – 20 km/h greitį;

45.7. Transporto priemonei leidžiama sustoti ir stovėti tik ten, kur nedraudžiama (nėra atitinkamų sustoti ir stovėti draudžiančių kelio ženklų);

45.8. Šviesiuoju paros metu transporto priemonės vairuotojas privalo važiuoti su įjungtomis artimosiomis arba specialiai šiam paros metui skirtomis žibintų šviesomis, tamsiuoju paros metu arba esant blogam matomumui – su įjungtomis artimosiomis arba tolimosiomis žibintų šviesomis;

45.9. Automobilinių kėlimo kranų, krovinių ir kitų transporto priemonių vairuotojai, kuriems manevravimą atbuline eiga apsunkina ribotas matomumas, važiuodami atbuline eiga privalo būti įsijungę avarinę šviesos signalizaciją, važiuoti minimaliu galimu greičiu, kam nors padedant bei atidžiai stebint šoniniuose veidrodėliuose matomas erdves ir padedantįjį;

45.10. Transporto priemonę Bendrovės gamybinėje teritorijoje esančiose stovėjimo aikštelėse bei kitose gamybinėje teritorijoje esančiose stovėjimo vietose vairuotojas privalo statyti išvažiavimo iš stovėjimo vietos kryptimi (technologinių įrenginių teritorijose – išvažiavimo iš technologinio įrenginio kryptimi), kad Bendrovėje įvykus nenumatytam įvykiui (gaisrui, sprogitui, pavojingos medžiagos išsiveržimui į aplinką) būtų galima operatyviai pašalinti transporto priemonę iš pavojingos vietos.

45.11. Transporto priemonei įvažiuoti į pavojingą teritoriją leidžiama tik turint DSS instrukcijoje BDS-10 „Transporto priemonių naudojimas“ nustatyta tvarka išduotą leidimą.

45.12. Įvažiuodamas ir būdamas technologinio įrenginio teritorijoje transporto priemonės vairuotojas privalo būti įsijungęs avarinę šviesos signalizaciją. Šis reikalavimas netaikomas specialios paskirties transporto priemonėms, kurias naudojant atliekami remonto darbai (automobiliniams kėlimo kranams, mobiliosioms darbinėms kėlimo platformoms, automobiliniams krautuvams ir pan.). Specialiosios paskirties transporto priemonė turi būti su įjungtu švyturėliu.

45.13. Reikalavimai dviračio vairuotojui:

45.13.1. Dviračio vairuotojas privalo dėvėti signalinę liemenę bei būti užsidėjęs ir užsisėgęs dirželiu apsauginį šalną;

45.13.2. Leidžiama važiuoti tik tvarkingus stabdžius ir garso signalą turinčiu dviračiu;

45.13.3. Dviračio gale turi būti raudonas šviesos atšvaitas, iš abiejų šonų – oranžiniai šviesos atšvaitai arba kiti šviesą atspindintys elementai, pritvirtinti prie ratų stipinų;

45.13.4. Važiuojant tamsiuoju paros metu arba esant blogam matumui, dviračio priekyje turi degti baltos šviesos žibintas, o dviračio gale – raudonos šviesos žibintas;

45.13.5. Važiuoti dviračiu leidžiama kelkraščiu pagal eismo kryptį, o kur kelkraštis netinkamas, galima važiuoti viena eile važiuojamosios dalies kraštine dešine eismo juosta kuo arčiau jos dešiniojo krašto;

45.13.6. Draudžiama važiuoti dviračiu, pasidengus keliams sniegu ar ledu.

46. Vietose, kurios yra paženklintos ženklu „Naudoti klausos apsaugos priemonės“ (3 pav.) (šiose vietose triukšmo lygis yra nuo 80 dB(A) iki 85 dB(A)), **klausos apsaugai nuo triukšmo** darbuotojui rekomenduojama naudoti asmenines klausos apsaugos priemones (ausų kamštelius arba ausines). Vietose, paženklintuose 4 pav. nurodytais ženklais (šiose vietose triukšmo lygis viršija 85 dB(A)), darbuotojas privalo naudoti asmenines klausos apsaugos priemones.

3 pav.

4 pav.

47. Saugos priemonės, siekiant sumažinti karščio poveikį:

47.1. Darbo metu darbuotojas turi naudoti AAP, skirtas vasaros sezonui. Darbuotojas, kuriam darbo metu AAP naudoti nereikia, turi dėvėti natūralaus pluošto, laisvus, lengvai ir gerai praleidžiančius prakaitą, šviesius drabužius, apsaugai nuo tiesioginių saulės spindulių – galvos apdangalą;

47.2. Reikia vėdinti patalpas, atidarant langus ar naudojant vėdinimo sistemas;

47.3. Kas 20–30 min. darbuotojui rekomenduojama išgerti 250–300 ml vandens (mineralinio arba mineralizuoto);

47.4. Kas 1,5 val. darbuotojui rekomenduojama daryti 10 min. trukmės pertraukėles vėsioje vietoje (pvz., poilsio skirtoje patalpoje).

48. Saugos priemonės, siekiant sumažinti šalčio poveikį:

48.1. Darbo metu darbuotojas turi naudoti AAP, skirtas žiemos sezonui (darbo rūbus, saugią profesinę žieminę avalynę, žieminės pirštines ir kt.). Darbuotojai, kuriems darbo metu AAP naudoti nereikia, dėvėti rūbus, apsaugančius nuo žemos temperatūros. Rūbai ir avalynė turi būti sausi, neaptempti. Viršutinis rūbų sluoksnis turėtų būti neperpučiamas vėjo;

48.2. Kas 1,5 val. darbuotojui rekomenduojama daryti 10 min. trukmės pertraukėles;

48.3. Darbuotojas turi mažinti darbo laiko trukmę šaltyje;

48.4. Darbuotojui rekomenduojama gerti šiltus skysčius.

49. Saugos priemonės, naudojant rankinius peilius (toliau – peilis):

49.1. Leidžiama naudoti tik tuos peilius, kurie atitinka 3 priede nustatytą saugumo lygį ir galiojantį naudojimo terminą;

49.2. Prieš naudojimą patikrinti, ar peilis yra techniškai tvarkingas, o asmenys – aštrūs ir nepažeisti. Atšipę asmenys didina sužalojimo riziką. Peilis laikomas tinkamu naudoti, jei juo galima lengvai perpjauti popierių be užstrigimų ar plyšimų;

49.3. Atliekant pjovimo darbus reikia:

49.3.1. naudoti pjovimams atsparias apsaugines pirštines ir kitas reikalingas AAP;

49.3.2. stebėti peilio asmenis pjauti nuo savęs, nelaikyti kitos rankos arti peilio asmenų judėjimo trajektorijos;

49.3.3. nepjauti daikto, laikant jį ore –naudoti atramą arba įtvirtinimą;

49.3.4. vengti staigių judesių ir per didelės jėgos naudojimo;

49.3.5. perduodant peilį kitam asmeniui, peilio geležtę nukreipti nuo kito asmens;

49.3.6. užtikrinti, kad darbo zonoje nebūtų pašalinių darbuotojų;

49.4. Apie bet kokį peilio pažeidimą ar gedimą darbuotojas privalo nedelsdamas informuoti tiesioginį vadovą. Sugadinti peiliai turi būti pašalinti iš naudojimo;

49.5. Baigus darbą, peilį nuvalyti ir laikyti saugioje vietoje, su įtrauktais asmenimis.

VIII SKYRIUS PAVOJINGI DARBAI

50. Bendrovėje prie pavojingų darbų, kurie turi būti atliekami pagal išduotą raštišką darbų leidimą arba nurodymą, priskiriami šie darbai:

50.1. Šalto remonto darbai – darbai, kurių metu nėra išsandinami įrenginiai, nėra patenkama į uždarytų talpų vidų, nėra atliekami ugnies darbai ir kurių atlikimui netaikomos Bendrovės DSS instrukcijos BDS-6/1 „Įrenginių išsandinimo darbai“, BDS-6/2 „Darbai uždaroje talpose“, BDS-7 „Ugnies darbai“;

50.2. Įrenginių išsandinimo darbai – įrenginio išmontavimo ir (ar) ardymo darbai (pvz., vamzdinių flanšinių sujungimų išsandinimas, talpos liukų atidarymas, aklių statymas ir pan.), kurių metu yra išsandinama įrenginyje esanti uždara ertmė, kurioje buvo, yra ar gali būti įvairių temperatūrų, slėgių bei būsėnų medžiagos (pvz., naftos produktai, vanduo, garas ir pan.), smeigių išsukimas iš flanšinių sujungimų, paliekant kas antrą smeigę;

50.3. Darbai uždaroje talpose – darbai kolonų, reaktorių, talpyklų, krosnių, šulinių, cisternų viduje, dviejų metrų ir gilesnėse iškasose ir pan.

50.4. Ugnies darbai – suvirinimo elektra ir dujomis, metalų pjovimo dujomis, mechaninio apdirbimo ir terminio apdorojimo darbai, darbai su lituojamąja lempa ir kiti darbai, kurių metu naudojama atvira ugnis, išsiskiria kibirkštys arba medžiagos įkaitinamos iki temperatūros, galinčios sukelti jų užsiliepsnojamą;

50.5. Žemės darbai – darbai, kai statybos reikmėms kasama natūrali žemė, pilama atvežtinė žemė ar atliekami požeminiai darbai naudojant žemkases mašinas (ekskavatorius, buldozerius, pneumatinius plaktukus ir kt.) ar kasant žemę rankiniu būdu. Prie žemės darbų nepriskiriami darbai, jeigu iškasos gylis nesiekia daugiau kaip 0,5 m;

50.6. Darbai elektros įrenginiuose – darbai, kai dirbantiesiems arba kitiems asmenims egzistuoja pavojus nukentėti nuo elektros srovės, elektros lanko, elektromagnetinio lauko arba statinės elektros (pvz., paleidimo mygtukų, automatų, kirtiklių, paleidimo / išjungimo bei komutacinės aparatūros remontas, elektros lempų keitimas ir pan.).

51. Pavojingų darbų vykdymo DSS reikalavimai nustatyti šiose Bendrovės DSS instrukcijose:

51.1. Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcija BDS-5 „Šalto remonto darbai“;

51.2. Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcija BDS-6E „Pavojingų darbų elektroninių leidimų išdavimas“;

51.3. Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcija BDS-14E „Pavojingų darbų elektroninių nurodymų išdavimas“.

51.4. Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcija BDS-6/1 „Įrenginių išsandinimo darbai“;

51.5. Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcija BDS-6/2 „Darbai uždaroje talpose“;

51.6. Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcija BDS-7 „Ugnies darbai“;

51.7. Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcija BDS-31 „Žemės darbai“.

52. Vykdamas pavojingus darbus Bendrovės elektros įrenginiuose, darbų atlikimui turi būti išduotas nurodymas darbams elektros įrenginiuose vadovaujantis Saugos eksploatuojant elektros įrenginius taisyklėmis [3.7].

IX SKYRIUS TIESIOGINIO VADOVO IR DARBUOTOJŲ PAREIGOS BEI TEISĖS

53. Darbuotojo tiesioginio vadovo (toliau – vadovas) pareiga yra užtikrinti darbuotojų saugą ir sveikatą visais su darbu susijusiais aspektais. Įgyvendindamas šią pareigą, vadovas imasi priemonių, būtinų darbuotojų saugai užtikrinti ir sveikatai apsaugoti. DSS priemonės Bendrovėje finansuojamos Bendrovės lėšomis.

54. Vadovas turi teisę darbuotojams, pažeidusiems taikomus darbuotojų saugos ir sveikatos bei gaisrinės saugos norminių teisės aktų reikalavimus, siūlyti skirti drausmines nuobaudas, neleisti darbuotojui dirbti tą dieną (pamainą), kai jis darbe neblaivus, apsvaigęs nuo narkotinių ar toksinių medžiagų, įstatymų nustatyta tvarka siūlyti atleisti darbuotoją iš darbo, kai jis pažeidžia darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų nustatytus reikalavimus.

55. Darbuotojo pareiga yra vykdyti taikomų DSS bei gaisrinės saugos norminių teisės aktų reikalavimus, rūpintis savo bei kitų darbuotojų sauga ir sveikata vadovaujantis savo žiniomis ir vadovo duotais nurodymais. Konkretios darbuotojų pareigos saugant savo ir kitų darbuotojų sveikatą bei gyvybę nustatomos: darbuotojams, dirbantiems su darbo priemonėmis – DSS instrukcijose, kitiems Bendrovės darbuotojams – pareiginiuose nuostatuose.

56. Darbuotojas turi teisę:

56.1. Reikalauti, kad vadovas užtikrintų darbuotojų saugą ir sveikatą bei gaisrinę saugą, įrengtų kolektyvinės apsaugos priemones, aprūpintų asmeninėmis apsaugos priemonėmis;

56.2. Susipažinti su išankstinių ir periodinių sveikatos tikrinimų rezultatais; jei nesutinka su patikrinimo rezultatais, sveikatą pasitikrinti pakartotinai;

56.3. Tartis su vadovu dėl darbuotojų saugos ir sveikatos bei gaisrinės saugos gerinimo arba tam įgalioti darbuotojų atstovą saugai ir sveikatai;

56.4. Atsisakyti dirbti, jeigu yra pavojus darbuotojų saugai ir sveikatai, darbuotojų saugos ir sveikatos teisės aktų nustatyta tvarka;

56.5. Įstatymų nustatyta tvarka reikalauti, kad būtų atlyginta žala, padaryta sveikatai dėl nesaugių darbo sąlygų.

57. Darbuotojas turi teisę atsisakyti dirbti ir sustabdyti darbus, jei tiesioginis vadovas ar kitas darbdavio įgaliotas asmuo, darbdaviui atstovaujantis asmuo nesiima priemonių pašalinti darbuotojų saugos ir sveikatos bei gaisrinės saugos pažeidimų ir apsaugoti darbuotoją nuo galimo pavojaus saugai ir sveikatai šiais atvejais:

57.1. kai darbuotojas neišmokytas saugiai dirbti;

57.2. sugedus darbo priemonei ar susidarius avarinei situacijai – pavojui;

57.3. kai dirbama pažeidžiant nustatytus technologinius reglamentus;

57.4. neįrengus reikiamų kolektyvinių apsaugos priemonių ir (ar) neaprūpinus darbuotojo AAP;

57.5. kitais atvejais, kai darbo aplinka kelia pavojų darbuotojo sveikatai ar gyvybei.

X SKYRIUS NEKALTINIMO KULTŪROS PRINCIPAI

58. Bendrovėje, siekiant objektyviai įvertinti DSS pažeidimų, incidentų ir kitų nesaugių situacijų priežastis yra taikomi mokymosi iš klaidų, o ne baudimo (angl. No blame) kultūros principai, priskiriant darbuotojo veiksmus vienai iš trijų kategorijų:

58.1. **Netyčinė klaida (angl. Human Error)** – netyčinis nukrypimas nuo numatyto veiksmų arba paties veiksmų plano trūkumas, kai darbuotojas neturėjo tikslo pažeisti taisyklių ar sukelti pavojų.

Požymiai: darbuotojas siekė atlikti darbą tinkamai, tačiau jam nepavyko dėl dėmesio stokos, nuovargio, atminties spragų, netinkamo situacijos įvertinimo ar netinkamai aiškių instrukcijų.

Vertinimas: laikoma, kad tai yra sistemos, proceso ar darbo aplinkos trūkumas.

Veiksmai: poveikio priemonės netaikomos. Taikomos priemonės procesams tobulinti, gali būti organizuojamas papildomas mokymas ar keičiamos darbo sąlygos;

58.2. Rizikingas elgesys (angl. At-Risk Behavior) – sąmoningas saugių darbo procedūrų nesilaikymas arba nustatytų taisyklių pažeidimas, kai darbuotojas mano, kad reali grėsmė nekyla, arba kai toks elgesys kolektyve yra tapęs „tyliai toleruojama norma“ (pvz., dėl skubėjimo, noro atlikti darbą greičiau ar patogiau).

Požymiai: taisyklė pažeista sąmoningai, tačiau be tikslo sukelti žalą. Dažnai toks elgesys būna tapęs „toleruojama norma“ kolektyve (darbuotojai taip elgėsi ir anksčiau, tačiau toks elgesys nebuvo stabdomas).

Vertinimas: laikoma elgsenos ir organizacinės kultūros problema.

Veiksmai: pagrindinė priemonė – darbuotojo ugdymas (pokalbis, mokymai) ir motyvavimo sistemos peržiūra. Drausminė atsakomybė gali būti taikoma tik pakartotiniais atvejais, kai darbuotojas buvo įspėtas ir apmokytas, bet savo elgesio nepakeitė;

58.3. Neatsakingas elgesys / Tyčinis pažeidimas (angl. Reckless Behavior) – sąmoningas veikimas ar neveikimas, sukeliantis didelę ir nepriimtina riziką, kurią darbuotojas suvokė arba privalėjo suvokti, tačiau sąmoningai ignoravo nustatytus saugos reikalavimus.

Požymiai: piktybinis saugos priemonių nenaudojimas, sąmoningas apsaugos sistemų atjungimas, tiesioginių vadovo nurodymų stabdyti darbą nevykdymas.

Vertinimas: laikoma individualiu darbo pareigų pažeidimu.

Veiksmai: gali būti taikoma atsakomybė pagal Lietuvos Respublikos darbo kodekso ir Bendrovės vidaus teisės aktų nustatyta tvarka. Nekaltinimo (angl. No Blame) principas šiuo atveju netaikomas.

XI SKYRIUS DARBUOTOJO PAREIGOS IR VEIKSMAI ĮVYKUS INCIDENTUI

59. Darbuotojas, galėjęs nukentėti vos neįvykusio nelaimingo atsitikimo darbe metu, nukentėjęs dėl nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo ar susirgęs ūmia profesine liga (jeigu jis pajėgia) ir asmuo, matęs įvykį arba jo padarinius, pastebėjęs ar sužinojęs apie incidentą, avariją turi nedelsdamas pranešti:

- padalinio vadovui;

- Naftos perdirbimo produktų gamykloje – Gamybos valdymo skyriaus dispečeriui Tel. Nr. 3333 (paskambinus iš fiksuoto ryšio tinklo telefono) arba Tel. Nr. +370 443 93333 (paskambinus iš bet kurio telefono);

- Būtingės terminale – Terminalo operacijų grupės pamainos viršininkui Tel. Nr. +370 443 93459 arba +370 686 78112.

60. Asmuo, matęs nelaimingą atsitikimą darbe arba jo padarinius, privalo nedelsdamas suteikti nukentėjusiajam pirmąją medicinos pagalbą ir iškviešti skubiąją medicinos pagalbą.

61. Bendrovėje darbuotojai perspėjami ir informuojami apie ekstremaliąsias situacijas (situacijas, kai dėl ekstremaliojo įvykio susidariusi padėtis gali sukelti staigų didelį pavojų darbuotojų gyvybei ar sveikatai, turtui, aplinkai arba sukelti darbuotojų žūtį, sužalojimą ar padaryti kitą žalą) civilinės saugos sirenomis (išorinės ir vidinės sirenos-garsiakalbiai). Sirenų patikrinimas atliekamas kiekvieno mėnesio pirmą pirmadienį 10 val. Išgirdę sirenų kaukimą ir po jo išjungimo, darbuotojai privalo įsijungti Info-radio arba klausytis perduodamos informacijos per sireną-garsiakalbį ir vykdyti pateiktas rekomendacijas

XII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

62. Už šios Instrukcijos periodinę peržiūrą ir atnaujinimą, kai tai reikalinga, atsakingas Bendrovės kokybės, aplinkosaugos ir saugos darbe direktorius.

XIII SKYRIUS PRIEDAI

1 priedas – Gesintuvų tipai, laikymas ir naudojimas.

2 priedas – Vienkartinio rankomis keliamo krovinio masės neviršytini ribiniai dydžiai pagal darbuotojo lytį, krovinio kėlimo aukštį ir rankų padėtį keliant krovinį.

3 priedas – Rankinių peilių parinkimas pagal jų saugos savybes.

Parengė
Darbuotojų saugos reglamentavimo vadovas

GESINTUVŲ TIPAI, JŲ LAIKYMAS IR NAUDOJIMAS

1. Gesintuvų tipai:

1.1. **Milteliniai gesintuvai** (1 paveikslėlis) yra plačiausiai naudojami iš visų nešiojamųjų ugnies gesintuvų. Milteliniais gesintuvais galima gesinti įvairias medžiagas: degančius naftos produktus, šarminius metalus, taip pat jais leidžiama gesinti iki 1000 voltų veikiančius elektros įrenginius laikantis saugaus 1 m atstumo. Milteliai negadina daiktų, juos nesunku nuvalyti.

1.2. **Vandens putų gesintuvai** (2 paveikslėlis) naudojami tais atvejais, kai patalpose laikomi nedideli kiekiai degių arba lengvai užsiliepsnojančių skysčių. Jais galima gesinti kietas degias medžiagas, degius ir lengvai užsiliepsnojančius skysčius. Vandens putų gesintuvais negalima gesinti dujų ir elektros įrenginių esant įtampai. Jais galima naudotis, kai aplinkos temperatūra ne žemesnė kaip +5°C ir ne aukštesnė kaip +60°C.

1.3. **Angliarūgštės gesintuvuose** (3 paveikslėlis) slėgis yra kur kas didesnis nei milteliniam ar vandens putų gesintuve, todėl gesintuvo korpusas yra storesnis, o pats gesintuvas – gerokai sunkesnis už tokios pat talpos kitų rūšių gesintuvus. Angliarūgštės gesintuvai naudojami gesinant lengvai užsiliepsnojančius ir degius skysčius, dujas, kietas degias medžiagas, įjungtus į tinklą elektros įrenginius iki 1000V įtampos. Angliarūgštinių gesintuvų privalumas – padaromas minimalus poveikis gesinamam objektui, todėl jais patogiu gesinti brangius elektros prietaisus, įvairius įrenginius, aparatus. Elektros įrenginius gesinti ne arčiau kaip 1 m atstumu. Juos galima naudoti, kai aplinkos temperatūra ne žemesnė kaip -40°C ir ne aukštesnė kaip +60°C (praktiškai be apribojimų). Svarbiausia stengtis, kad gesinamoji medžiaga nepatektų ant rankų, veido, nes -70°C temperatūrą siekianti angliarūgštė gali pažeisti (nušaldyti) odą.

1 paveikslėlis

2 paveikslėlis

3 paveikslėlis

2. Reikalavimai gesintuvų laikymui:

2.1. Laikomi lengvai prieinamose ir matomose vietose, apsaugotose nuo tiesioginių saulės spindulių poveikio, ne arčiau kaip 1 m nuo šildymo prietaisų;

2.2. Kabinami ne aukščiau kaip 1,5 m nuo grindų iki gesintuvo apačios ir taip, kad atidarytos patalpos durys netrukdytų jo paimti;

2.3. Statomi gaisrinių čiaupų spintelėse arba prie jų, priešgaisriniuose skyduose arba ant grindų, laikomi specialiose spintelėse, dėžėse ar stovuose;

2.4. Laikomi taip, kad matytųsi užrašai.

3. Reikalavimai gesintuvų naudojimui:

3.1. Susipažinti su gesintuvo naudojimo instrukcija, kuri priklijuota ant gesintuvo korpuso. Joje piešiniais nurodyta, kaip galima pradėti gesinti ir kaip naudoti gesintuvą (4 paveikslėlis);

4 paveikslėlis

3.2. Žemiau pateiktuose paveikslėliuose parodyta kaip teisingai gesinti ugnį:

Neteisingai

Teisingai

Negesinkite ugnies prieš vėją – gesinkite tik pavėjui.

Neteisingai

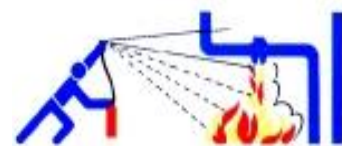
Teisingai

Degančio ploto negesinkite iš viršaus – gesinkite tik iš apačios.

Neteisingai

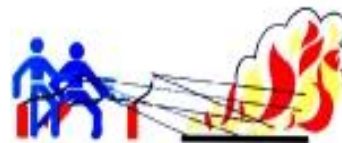
Teisingai

Tekančios ugnies negesinkite iš apačios – su ja kovokite tik iš viršaus.

Neteisingai

Teisingai

Gesintuvais naudokitės ne vienu po kito – bet tuo pačiu metu keliais.

Neteisingai

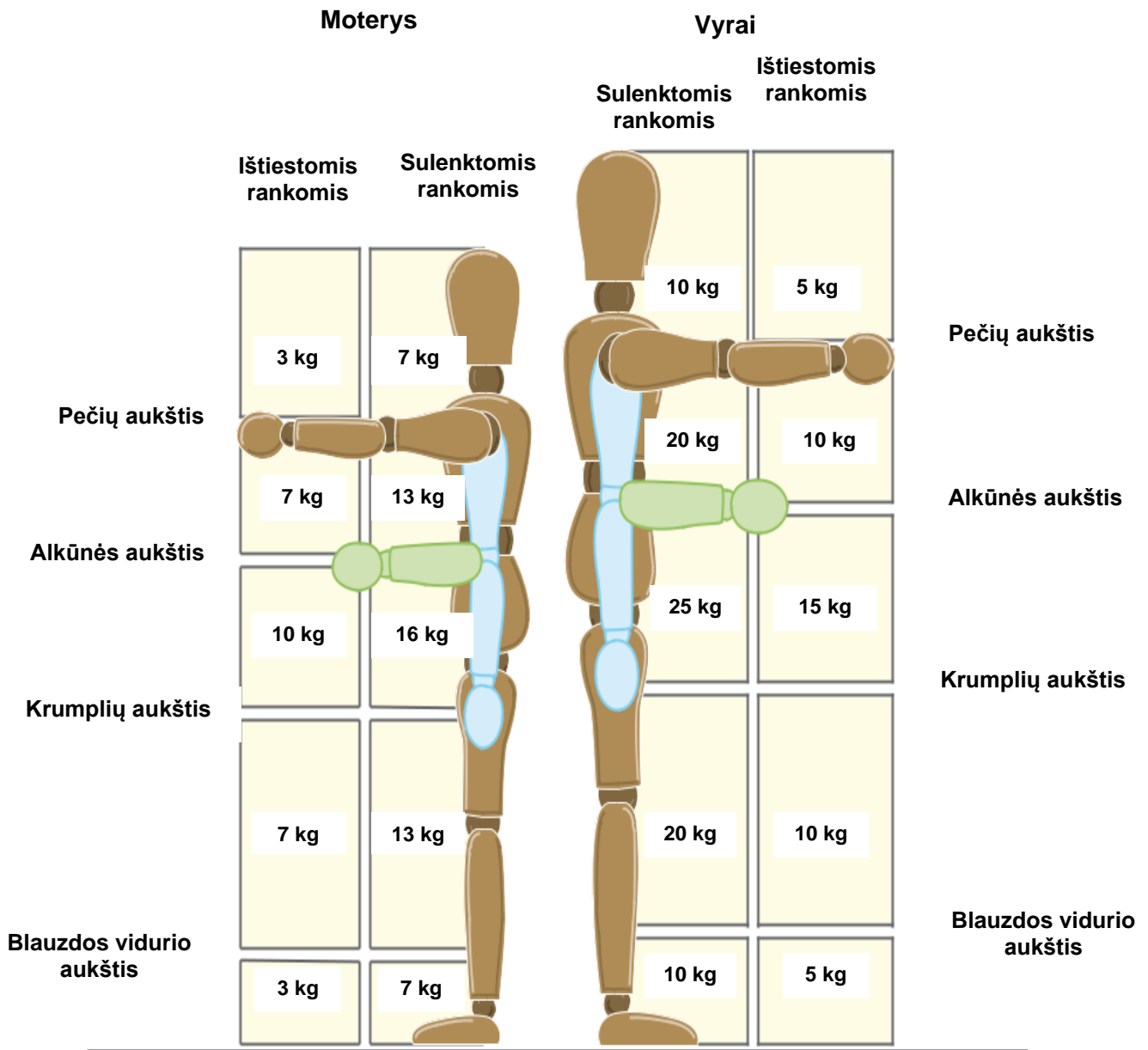
Teisingai

Nepalikite smilkstančių židinių – gaisrą likviduokite iki galo.

3.3. Darbuotojas, panaudojęs gesintuvą, turi pranešti telefonu ar elektroniniu paštu apie gesintuvo panaudojimą asmeniui, nurodytam informacinėje lentelėje, kuri yra pakabinta šalia gesintuvo, arba, jei gesintuvai laikomi priešgaisriniuose skyduose, gaisrinių čiaupų ar gesintuvų spintelėse, ant kiekvieno jų durelių vidinės pusės.

**VIENKARTINIO RANKOMIS KELIAMO KROVINIO MASĖS NEVIRŠYTINI RIBINIAI DYDŽIAI
PAGAL DARBUOTOJO LYTĮ, KROVINIO KĖLIMO AUKŠTĮ IR RANKŲ PADĖTĮ KELIANT
KROVINĮ**

Rankinių peilių parinkimas pagal jų saugos savybes

<p>1 saugumo lygis Leidžiami naudoti pjovimo įrankiai ir saugūs peiliai</p>		<p>2 saugumo lygis Pjovimo įrankiai, leidžiami naudoti su išlygomis</p>	<p>3 saugumo lygis Šių pjovimo įrankių naudojimas draudžiamas arba reikalauja išskirtinio patvirtinimo ir specialių saugos taisyklių laikymosi</p>	
<p>Įrankiai be ašmenų. Pjovimo įrankiai su paslėptais ašmenimis. Nėra pavojaus susižeisti.</p>	<p>Peiliai su ašmenų apsaugomis. Nėra pavojaus susižeisti.</p>	<p>Ištraukiami peiliai. Automatinis ašmenų įtraukimas arba saugus fiksatorius, kurio negalima apeiti. Net ir ištraukti ašmenys grįžta atgal nuėmus peilį nuo pjaunamo paviršiaus.</p>	<p>Peiliai be automatinio ašmenų įtraukimo funkcijos. Svirtelės paspaudimas išstumia ašmenis. Naudoti su įpjovimams atspariomis pirštinėmis.</p>	<p>Peiliai su rankiniu būdu įtraukiamais arba fiksuotais ašmenimis. Privaloma naudoti įpjovimams atsparias pirštines.</p>
				
<p>Nuo 2026 m. liepos 1 d. visose ORLEN Grupės įmonėse leidžiama naudoti tik šio tipo pjovimo įrankius.</p>		<p>Turi būti pašalinti iš naudojimo iki 2026 m. birželio 30 d.</p>	<p>Turi būti pašalinti iki 2025 m. gruodžio 31 d. Naudojimas po šios datos neleidžiamas.</p>	